

Orde van dienst op zondag 4 augustus 2019

De Regenboog, aanvang 10:00 uur

Voorganger : pastor Marga Schipper-Boven, Zoetermeer

Organist : Kees de Jong

Collectes - Kerk In Actie (Werelddiaconaat)

- Wijkwerk

- Wijkbegroting

MENSEN ONTMOETEN GOD

Orgelmuziek

Stilte (als de voorganger en de ambtsdragers gaan zitten)

Welkom en mededelingen

U mag gaan staan

Aanvangslied: 'Dit is een morgen als ooit de eerste'

Lied 216: 1, 2 en 3

Groet en bemoediging

Drempelgebed

U mag gaan zitten

We zingen: 'Rond het licht dat leven doet'

Lied 287: 1, 2 en 5

Kyriegebed

Glorialied: 'Heer onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig'

Lied 275: 1, 2, 3, 4 en 5

GOD ONTMOET DE MENSEN

Gebed om de Heilige Geest

Inleiding

Vanmorgen gaan de bijbelgedeelten over rijkdom. Als je rijk bent, en alles kunt doen met je geld, hoeveel geluk geeft dat?

De titel van deze dienst is 'Schathemeltjeriek'.

Misschien zijn er onder u die deze term wel kennen. Het is enkele jaren geleden het motto geweest van een campagne van een bank. Een bank die zich ten doel stelt geen winstoogmerk te hebben en zich in wil zetten voor een beter milieu, voor armoede bestrijding, en de ontwikkeling en geluk van mensen voorop stelt.

Een prachtige term die wat inhoud betreft heel goed past bij ons onderwerp van vanmorgen, bij wat Jezus bedoelt.

Wat maakt dat we ons rijk voelen, dat we gelukkig zijn en liefde ervaren en kunnen we dat wel alleen?

1ste Schriftlezing: Prediker 2: 1 - 11

We zingen: 'Zie toch hoe goed, hoe lieflijk is 't dat zonen'

Psalm 133: 1, 2 en 3

Met gewijzigde tekst!

- Zie toch hoe goed, hoe lieflijk is 't dat kindren van 't zelfde huis zich weten te verbinden. Een liefdeband houdt hen tezaam. De zegen van Gods hoog verheven naam daalt op hen neer vol zoete tederheid, als olie die de priester wijdt.
- Als olie die Aärons baard en kleren met geur doordringt, zo is de gunst des Heren voor wie eendrachtig samen zijn. Als dauw is het, die ligt zo mild en rein op Hermons top en daalt op Sion neer. 't Wordt al een tuin voor God de Heer.
- Jeruzalem! Hier geeft de Heer zijn zegen, hier woont Hij zelf, hier wordt zijn heil verkregen en leven tot in eeuwigheid.

2de Schriftlezing: Lucas 12: 13 - 21

We zingen: 'God, die leven hebt gegeven'

Lied 718: 1, 2, 3 en 4

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

Het gedeelte uit Lucas dat we hebben gelezen maakt deel uit van een lang hoofdstuk waarin Jezus onderricht geeft aan zijn discipelen en aan de mensen die naar hem willen luisteren.

Hij waarschuwt, hij troost, hij geeft vertrouwen en zegt: wees niet bang als je iets overkomt, de Heilige Geest zal je ingeven wat je moet zeggen.

En dan zomaar komt er iemand naar voren die zich blijkbaar onrechtvaardig bejegend voelt door zijn broer. Beiden hebben een erfenis gekregen van hun vader. Die erfenis daar mogen ze beiden in delen. Het kan een stuk land zijn, of geld, of andere goederen. Het gebeurde wel vaker dat broers samen met de erfenis moesten doen en dat de verdeling aan henzelf werd overgelaten.

Hij stelt Jezus geen vraag en doet hem geen verzoek, maar geeft hem een opdracht: "zeg tegen mijn broer!"

In het joodse recht was het zo dat beide partijen bij geschillen in overleg met elkaar zelf hun rechters uitkozen. Daar is in dit geval geen sprake van, omdat alleen deze "iemand uit de menigte" Jezus benadert buiten zijn broer om. Jezus kan daarom op de juridische zaak zelf niet ingaan.

De persoon uit de menigte heeft op een gebiedende manier tegen Jezus gesproken. Dat is blijkbaar een aanwijzing dat hij niet uit is op een rechtvaardige uitspraak op basis van de Tora, maar dat hij, we gaan ervan uit dat hij een man is, vooral handelt uit begerigheid om eigen voordeel te verkrijgen. Want, dan zegt Jezus:

‘Pas op, hoed je voor iedere vorm van hebzucht, want iemands leven hangt niet af van zijn bezittingen, zelfs niet wanneer hij die in overvloed heeft.’

Hieruit mag niet worden afgeleid dat Jezus het bezitten van goederen onbelangrijk of zelfs verwerpelijk zou vinden. Het gaat erom hoe je bezittingen verwerft en wat je er daarna mee doet. Daarover gaat de volgende gelijkenis.

Dat verhaal gaat over een man, die het niet slecht getroffen heeft. Hij bezit een landgoed. En dat heeft dit jaar veel opgebracht. Zoveel, dat de opslagruimtes bij zijn huis het niet eens kunnen bergen. Wat moet ik doen? vraagt hij zichzelf af.

Hoe los ik dit probleem op?

Dan verzint hij een oplossing: ‘Ik breek mijn schuren af en bouw grotere! Dan zal ik tegen mezelf zeggen: Je hebt veel goederen in voorraad, genoeg voor vele jaren! Neem rust, eet, drink en vermaak je’.

Maar helaas, die nacht blaast hij de laatste adem uit. En even naakt als hij ter wereld gekomen is keert hij weer naar zijn schepper terug.

Alles wat hij in huis had gaat naar anderen.

Als je goed luistert naar het verhaal valt je het volgende op.

De verteller laat in zijn woordkeuze zien wat alle overvloed met de man doet.

Hij gebruikt zes keer het woord ‘ik’, daarnaast twee keer de woorden mijn, en zichzelf, mezelf.

De woorden ‘jij’ en ‘jouw’ of ‘gij’ en ‘uw’ komen niet in zijn vocabulaire voor. Hij zegt alleen ‘je’ als hij met zichzelf in gesprek is.

Hij is met andere woorden een geheel en al autonoom iemand geworden.

Hij bouwt op zijn eigen landbouwkundige kennis en vaardigheden, en op de voorraden die hij erdoor heeft kunnen verzamelen.

Hij ontleent zijn bestaanszekerheid aan wat hij zelf in huis heeft.

Maar dat is een schijnzekerheid. Want de mens heet niet voor niets mens, ‘adam’ in het Hebreeuws, ‘aardmannetje’. Van stof is hij en tot stof zal hij wederkeren.

Voor ons mensen is wezenlijk in het leven hoe je met anderen omgaat, hoe je je verhoudt tot die ander. In Hooglied staat: Alleen liefde is sterk als de dood.

En wat is de man in dat opzicht armoedig, met zijn ik en zijn mijn...

Nogmaals, de bijbel is niet tegen rijkdom. Integendeel, het is een goed, dat vooral gedeeld moet worden. De bijbel ziet rijkdom wel als een risico.

En een risico, dat is het. Eigenlijk weten we dat wel. De hoge salarissen en bonussen die uitbetaald worden. De vele bezittingen die machthebbers zich toe eigenen. Daarover kunnen we ons opwinden. Want er zijn zoveel mensen die weinig of niets hebben. Geld en bezit worden niet altijd rechtvaardig en evenredig verdeeld.

We hebben ook een stuk uit Prediker gelezen.

Een realist die spreekt uit eigen ervaring.

De Prediker is een rijk man, hij geniet van alles wat hij tot stand heeft gebracht.

Van prachtige paleizen, van vruchtbomen die hij heeft gekweekt, van zijn bezit, van goed eten en drinken. Hij heeft hard gewerkt om veel tot stand te brengen en is er trots op en het verheugt hem.

Maar, staat er, hij behield zijn wijsheid, dat wil zeggen, hij bleef realistisch.

Hij was zich bewust van de vergankelijkheid van zijn bezittingen.

Toen hij nog eens terugkeek op wat zijn moeizaam gezwoeg hem had opgeleverd, zag hij dat het allemaal lucht was en najagen van wind.

Het had geen enkel nut onder de zon.

Hij zegt dan: Het is het beste om te genieten van wat je hebt, maar pas op dat je er niet door beheerst wordt.

Een wijs man, laten we zijn realisme en relativisme ter harte nemen.

Jezus haakt hierop in en hij gaat een stapje verder. Het gaat hem om de vragen: Wat doe je met je rijkdom? Hoe leef je? Houd je het voor jezelf of deel je ervan uit? En, wanneer ben je echt rijk, schathemeltje rijk.

Ik las het verhaal van een boer. Hij houdt schapen, koeien en varkens en verbouwt diverse grassen en kruiden. Hij stelt zich ten doel om mensen te laten genieten van goed geproduceerde voeding met authentieke smaak.

Hij vertelt: "Als boer ken ik rijkdom. Zeker. Ik zie het elke dag. Gras dat na de winter weer begint te groeien. Kalfjes die geboren worden. Die plensbui nadat het een tijd niet geregend heeft. Die dingen worden me gegeven. Boerenrijkdom noem ik dat. Geld is passief. Het groeit niet. Ik geloof dat echte rijkdom alleen zit in alles wat lééft. In de natuur. In mijn gezin. In ideeën.

Ik voel me rijk doordat ik mijn idealen kan na streven."

Voor hem is geld slechts een middel om die idealen te verwezenlijken. Hij heeft niet de ambitie om rijk te worden, maar ziet mensen die veel meer geld hebben dan hij en toch in armoede leven. Omdat ze geen oog hebben voor wat ze allemaal hebben, en alleen maar bezig zijn met meer, meer, meer.

Ze leven in een chronisch tekort. Er is altijd nóg wel iets dat ze willen hebben.

Hij vertelt verder:

'Liever kijk ik naar wat ik wél heb. Mijn gezin bijvoorbeeld. En ik kijk naar hoe mijn bedrijf bloeit. Mijn gras groeit. Zónder me bezig te houden met hoe het bij de burens groeit. Als ik dat zou doen, dan leef ik in armoede.'

Ondanks het vele en het harde werken ervaart hij blijdschap en dankbaarheid om wat er is. Het leven is voor hem nu óók al goed.

Een prachtig verhaal van deze boer. En Jezus bedoelt het zelfde als hij zegt aan het eind van zijn verhaal: ' Voor wie zijn dan de schatten die je hebt opgeslagen? Zo vergaat het iemand die schatten verzamelt voor zichzelf, maar niet rijk is in God'.

Rijkdom is het verkleinen van je hebzucht, in plaats van het vergroten van je bezit.

Je mag werken vanuit tevredenheid en niet vanuit de zucht naar meer.

Rijk zijn kan dus ook anders, op een andere manier.

Het gaat niet alleen over geld, bezit van goederen.

Je kunt ook rijk zijn in je manier van leven. Genieten van de soms kleine dingen van elke dag. Een wandeling in de natuur, spelen met je kind of kleinkind, een mooi boek lezen of samen film kijken, luisteren naar muziek, kijken naar kunst.

Met elkaar zijn en genieten van goede gesprekken.

Dan beleef je gelukkige momenten, je ondervindt liefde en voelt je dankbaar.

Een rijke ervaring. En er hangt geen prijskaartje aan. God geeft het voor niets, uit liefde.

Daarvan kun je uitdelen en je krijgt er iets voor terug.

Misschien heb je een aardige buurman die je zijn grasmaaier uitleent; of is er een vriendelijke bakker die jou als trouwe klant een extra broodje meegeeft; of ken je die student uit de straat die je kind af en toe met wiskunde wil helpen; of heb je een lieve buurvrouw die even een praatje met je maakt.

Allemaal dingen die waardevol zijn. Je kunt ze niet kopen, maar alleen verdienen door zelf ook iets van waarde te geven:

Een keer voor iemand boodschappen doen; een telefoontje of een kaartje naar een zieke; een barbecue voor de buurt organiseren; de band van je buurmeisje plakken. Dan is er sprake van liefde, van omzien naar elkaar. Op die manier hoef je geen miljoen op je bankrekening te hebben om toch schat-hemeltje-rijk te zijn. Zo vergaar je een hemelse schat, die je innerlijk rijk maakt. Amen.

Meditatief orgelspel: 'Maranatha! was eens het wachtwoord'
(Bundel Joh. de Heer, Lied 781)

We zingen: 'Wat zijn de goede vruchten'
Lied 841: 1, 2, 3 en 4

G O D E N D E M E N S E N O N T M O E T E N E L K A A R

Inzameling van de gaven

Tijdens de inzameling van de gaven speelt Kees op het orgel: 'Looft de Here alle gij volken'
(Psalm 117 / Opwekking 30)

Gebeden

Dankgebed, voorbeden, stil gebed

afgesloten met het gezamenlijk bidden van het **Onze Vader ...**

U mag gaan staan

Slotlied: 'Levenslied'
tekst: A. Bronswijk; melodie: 'Ode an die Freude' van Ludwig von Beethoven

- Vreugde, vreugde, levensvreugde
dragen wij in onze hand,
als wij mensen in dit leven
kiezen voor het nieuwe land.
Als wij woorden mogen geven
en wij samen durven gaan,
leeft er liefde, leeft er leven,
leeft er licht in ons bestaan.

- Vreugde, leven, kwetsbaar mens zijn,
zo staan wij hier in het licht
van de eenheid van ons mensen:
lettergreep van Gods gedicht.
Van een leven dat steeds vasthoudt
en de ander niet vergeet,
van de mens die onder mensen
draagt en zich gedragen weet.

Zegen

afgesloten met het zingen van het 'Amen'